3.3.2 Number of books and chapters in edited volumes/books published and papers published in national/ international conference proceedings per teacher during last five year: 2022-23										
Sl. No.	Name of the teacher	Title of the book/chapters published	Title of the paper	Title of the proceedings of the conference	Name of the conference	National / International	Year of publication	ISBN number of the proceeding	Affiliating Institute at the time of publication	Name of the publisher
1	Gawali S.Y.	विसाव्या शतकात महाराष्ट्रातील अंधश्रध्दा विषयक प्रबोधन कार्यात समाज सुधारकांचे योगदान	History	*Akshra Multidisciplinary Research Journal*			2022	ISSN: 2582-5429		SJIF IMPACT 5.67
2	Gawali S.Y.	भारतीय स्वातंत्र्य लढ्यातील नाशिक जिल्हातील निवडक स्वातंत्र्य सैनिकांचे योगदान	History	*Prime Publishing House*			2022	ISBN: 978-93-95596-19-0		
3	Gawali S.Y.	ज्ञानोदय वृत्तपत्रातून 19 व्या शतकात शिक्षण विषयक झालेली जागृती	History	*Prime Publishing House*			2022	ISBN: 978-93-95596-19-0		
4	Ahire S.C.	Physical Geography	Geography				2022	ISBN:978-93-92425-03-5		Prashant Publication, Jalgaon
5	Ahire S.C.	Atmosphere (FYBsc)	Geography				2023	ISBN:978-81-19115-14-3		Nirali Publication, Latur
6	Ahire S.C.	Hydrosphere (FYBsc)	Geography				2023	ISBN: 978-81-19115-10-5		Nirali Publication, Latur
7	Bhoi S.S.	Fresh water Fish Fauna of Panzara and Kan Rivers of Sakri Tahsil, Maharashtra	Zoology	*Frontiers in life sciences VI*			2022	ISBN: 978-91768-01-1		Bhumi Publishing India,

Uttamrao Patil Collage Dahivel 1995

PRINCIPAL
Uttamrao Patil Arts & Sci. College
Dahivel, Tal.Sakri Dist.Dhule

Scanned with AnyScanner

8	**Nandre S. J**	Recnt trend in humanities commerce, mangement and science and technology.	**Physics**	*International E-research journal*			**2022**	ISSN2448-7143	www.researchjourney.net	Peer reviewed journal
9	**Sandhanshiv S.N.**	डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांनी आपल्या पत्राकारीतेच्या माध्यमातून मांडलेल्या राजकीय भूमीकांचे अध्ययन	**Politics**	*Vidyawarta Peer Reviewed International Journal Issue -43 Vol-06*			**2022**	ISSN 2319-9319		
10	**Sandhanshiv S.N.**	भारतीय लोकशाहीची प्रक्रिया आ णि राजकीय मानसिकतेचे विश्लेषणात्मक अध्ययन	**Politics**	*B- Adhar peer Reviewed Refered indexed multiplclplinery Research journal-*			**2022**	ISSN 2278-9308		
11	**Sandhanshiv S.N.**	भारतीयस्वातंत्र्य् चळवळीतमा. गांधीचाखान्देशावरीलप्रभावा चेअध्ययन Page 83 to 86	**Politics**	*Vidyawarta peer Reviewal International multiDlciplinery Iournal – Issue 42, Vol-10*			**2022**	ISSN: 2319-9318		
12	**Borse M.S.**	Fostering the Research Culture Via National Education Policy of India	**Chemistry**	*RESEARCH JOURNEY' National Education Policy - 2020*			**2023**	ISSN : 2348-7143		SWATIDHAN PUBLICATIONS
13	**Borse M.S.**	Tuning Of Coacervate Phase Behavior Of Polyoxyethylene (4) Lauryl Ether In Aqueous Alcoholic Solution: Investigation Of	**Chemistry**	*European Journal of Advanced Chemistry Research,* ***Accepted***			**2023**	ISSN 2684-4478	Peer-reviewed, Referred Journal	

Uttamrao Patil College Dahivel 1995

PRINCIPAL
Uttamrao Patil Arts & Sci. College
Dahivel, Tal.Sakri Dist.Dhule

Scanned with AnyScanner

E- ISSN 2582-5429
Akshara Multidisciplinary Research Journal
Peer-Reviewed & Refereed International Research Journal
August 2022 Special Issue 06 Volume II (B) SJIF Impact- 5.67

Akshara Multidisciplinary Research Journal

Peer-Reviewed & Refereed International Research Journal

August 2022

Special Issue 06 Vol. II (B)

Department of Humanaties Organises
One Day National Conference

Azadi Ka Amrit Mahotsava : A Glimpse

Executive Editor
Prof. Dr. A. D. Goswami,
Vice - Principal & Head Dept. of Business Economics
Bhusawal Arts , Science and P. O. Nahata Commerce College Bhusawal

Guest Editor
Dr.Mrs . Minakshi V.Waykole
Principal
Bhusawal Arts , Science and P. O. Nahata Commerce College Bhusawal

Associate Editors
Dr. Prafull Ingole – Head Department of History
Mr. S. K. Rathod – Head Of Department Psychology
Dr. Manoj Patil – Department of Hindi
Bhusawal Arts , Science and P. O. Nahata Commerce College Bhusawal

Organising Committee Members

Dr. S. V. Patil
Vice-Prin.
Dr.K.K.Ahire
Dr.P.A.Ahire
Prof.D.N.Patil
Prof.Purushottam Mahajan
Dr.Sachin Rajput

Prof. B. H. Barhate
Vice-Prin.
Dr.J.F.Patil
Prof.S.T.Dhum
Dr.R.S.Nadekar
Dr.Rajendra Tayade
Dr.Vitthal Kendre
Dr.Lalit Tayade

Mr. N. E. Bhangale
Vice-Prin.
Dr.S.P.Zanke
Prof.V.P.Ladhe
Dr.N.N.Zope
Dr.Dipak Shirsat
Mr. Jitendra Adokar

Akshara Publication
Plot No 143 Professors colony,
Near Biyani School, Jamner Road, Bhusawal Dist Jalgaon Maharashtra 425201

TRUE - COPY
PRINCIPAL,
Uttamrao Patil Arts & Sci. College
Dahivel, Tal. Sakri, Dist. Dhule.

Scanned with AnyScanner

E- ISSN 2582-5429
Akshara Multidisciplinary Research Journal
Peer-Reviewed & Refereed International Research Journal
August 2022 Special Issue 06 Volume II (B)
SJIF Impact- 5.67

Editorial Board

-: Chief & Executive Editor:-

Dr. Girish Shalik Koli
Dongar Kathora
Tal.Yawal, Dist. Jalgaon [M. S.] India Pin Code: 425301
Mobile No: 09421682612
Website:www.aimrj.com Email:aimrj18@gmail.com

-:Co-Editors :-

- Dr. Sirojiddin Nurmatov, Associate Professor, Tashkent Institute Of Oriental Studies, Tashkent City, Republic Of Uzbekistan
- Dr.Vivek Mani Tripathi, *Assistant Professor*, Faculty of Afro – Asian Languages and Cultures, Guangdong University of Foreign Studies, Guangzhou, Guangdong, China
- Dr.Maxim Demchenko Associate Professor Moscow State Linguistic University, Institute Of International Relationships, Moscow,Russia
- Dr.Mohammed Abdraboo Ahmed Hasan, Assistance Professor (English) The Republic of Yemen University of Abyan General manager of Educational affairs in University of Abyan ,Yemen.
- Dr. Vijay Eknath Sonje, *Assistant Professor* (Hindi) D. N College, Faizpur [M. S.]
- Mr. Nilesh SamadhanGuruchal, *Assistant Professor* (English)Smt. P. K. Kotecha Mahila Mahavidyalaya, Bhusawal, Dist. Jalgaon [M. S.] India
- Dr. Shaikh Aafaq Anjum, *Assistant Professor* (Urdu) Nutan Maratha College, Jalgaon. [M. S.] India.
- Mr. Dipak Santosh Pawar, *Assistant Professor* (Marathi) Dr. A.G.D. Bendale Mahila Mahavidyalya, Jalgaon [M. S.] India.

TRUE - COPY
PRINCIPAL,
Uttamrao Patil Arts & Sci College
Dahivel, Tal. Sakri, Dist. Dhule.

AMRJ Disclaimer:

For the purity and authenticity of any statement or view expressed in any article. The concerned writers (of that article) will be held responsible. At any cost member of Akshara's editorial Board will not be responsible for anyconsequences arising from the exercise of Information contained in it.

Scanned with AnyScanner

E- ISSN 2582-5429

AMRJ

Akshara Multidisciplinary Research Journal

Peer-Reviewed & Refereed International Research Journal

August 2022 Special Issue 06 Volume II (B) SJIF Impact- 5.67

06

विसाव्या शतकात महाराष्ट्रातील अंधश्रद्धा विषयक प्रबोधन कार्यात समाज सुधारकांचे योगदान

श्री भरत केवळ आहेर
संशोधक विद्यार्थी,इतिहास विभाग
क.ब.चौ.उ.म.वि.जळगाव

प्रा.डॉ.संजय यशवंत गवळी
संशोधक मार्गदर्शक
उत्तमराव पाटील कला व विज्ञान महाविद्यालय, दहिवेल,
ता. साक्री जि.धुळे

सारांश:-

महाराष्ट्रातील प्रबोधन कार्याचा विचार करता महाराष्ट्राला समृद्ध असा समाजसुधारकांचा, विचारवंतांचा, प्रबोधकांचा वारसा लाभल्याचे आपल्याला दिसून येते. हे प्रबोधन कार्य राजकीय, सामाजिक, धार्मिक, सांस्कृतिक, शैक्षणिक क्षेत्रात मोठ्या प्रमाणात दिसून येते. शिक्षणाच्या प्रसारामुळे नवशिक्षित तरुण पिढीचा उदय घडून आला व त्यातूनच समाज परिवर्तनाची सुरुवात झाली. समाज प्रबोधनातून अनिष्ट रुढी-परंपरांना विरोध करून समाज जीवनमान उंचावण्यास मदत झाली. सामाजीक विषयावरील लेखनामुळे सामाजिक प्रश्नांना वाचा फुटली. त्यातूनच खऱ्या अर्थाने सामाजिक बदलांना सुरुवात झाली.

बीज शब्द:- अंधश्रद्धा,प्रबोधन चळवळी, कर्मकांड, परंपरा, प्रबोधन इत्यादी

प्रस्तावना:-

आधुनिक महाराष्ट्राच्या जडणघडणीत प्रबोधन चळवळींची भूमिका अत्यंत महत्त्वाची राहिलेली आहे. एकोणिसाव्या शतकात महाराष्ट्रात पाश्चात्य शिक्षणाच्या माध्यमातून प्रबोधनाची सुरुवात झाली. 19 व्या शतकाच्या पूर्वार्धापर्यंत महाराष्ट्राची धार्मिक, सामाजिक क्षेत्रात मोठ्या प्रमाणात अधोगती झालेली दिसून येते. त्याला कारणीभूत ग्रंथप्रामाण्यवाद, रूढी, परंपरा,अंधश्रद्धा, अज्ञान इ. गोष्टी आपल्याला दिसून येतात. त्यामुळेच जातीभेद, बालविवाह, समुद्रमन बंदी, कर्मकांड, नवस, मुहूर्त, ज्योतिष्य इ. अंधश्रद्धा समाजात मोठ्या प्रमाणात दिसून येतात. परंतु ब्रिटिश सत्तेमुळे पाश्चात्यज्ञान, पाश्चात्य संस्कृती, चिकित्सक वृत्ती, व्यक्ती स्वातंत्र्य, धर्मचिकित्सा इ. गोष्टींना परिचय झाला.त्यामुळे महाराष्ट्रात समाज सुधारनेची, प्रबोधनाची लाट निर्माण झाली.या समाजसुधारकांनी समाजाला जागृत करण्यासाठी धार्मिक क्षेत्रातील प्रबोधन महत्त्वाचे मानले, त्यातूनच धर्मविचार, रूढी, परंपरा,कर्मकांड, अंधश्रद्धा यावर आक्षेप घेऊन समाज प्रबोधनाचे प्रयत्न होऊ लागले.स्त्रीजीवनात परिवर्तन, समाजातील कुप्रथांना विरोध, जातीव्यवस्थेवर प्रहार,अस्पृश्यांच्या उन्नतीसाठी प्रयत्न, शैक्षणिक विकासासाठी प्रयत्न, विधवांचे प्रश्न, एकेश्वरवादाचा पुरस्कार, स्वसंस्कृती, विषयाची माहिती अशा विविध विषयांवर महाराष्ट्रात वेगवेगळ्या सामाजिक संस्थेच्या माध्यमातून समाज सुधारकांनी प्रयत्न करून कित्येक वर्ष अज्ञान अंधश्रद्धेच्या गर्तेत खोल बुडून पडलेल्या समाजाला समाजप्रबोधन चळवळींनी बाहेर काढण्याचा प्रयत्न करून बुद्धिनिष्ठ,वैज्ञानिक विचारसरणीचा स्वीकार करणारा बुद्धीवादी समाज निर्मितीचा प्रयत्न केला.

विठ्ठल रामजी शिंदे :- विसाव्या शतकातील पहिल्या दोन दशकात महाराष्ट्रातील ज्या समाजसुधारकांनी अस्पृश्यतेच्या प्रश्नावर अत्यंत मौलिक कार्य केले त्यात महर्षी विठ्ठल रामजी शिंदे यांचे कार्य अग्रस्थानी आहे.'महाराष्ट्रातील जातिव्यवस्थेचे मूळ कशात आहे याचे निश्चित मर्म वि.रा. शिंदे यांनी ओळखले होते' असे मत डॉ. इरावती कर्वे यांनी महाराष्ट्राची संस्कृती या पुस्तकात व्यक्त केले आहे.

वि.रा. शिंदे यांनी अस्पृश्य समाजाला मुख्य सामाजिक व राजकीय प्रवाहात आणण्यासाठी 'डिस्प्रेड क्लास मिशन' हे माध्यम म्हणून उपयोगात आणले. जोपर्यंत अस्पृश्य व मागासलेल्या समाजाला शिक्षणाच्या संधी मिळणार नाही तोपर्यंत त्या समाजाचा सर्वांगीण विकास होणार नाही असा ठाम विश्वास वि.रा.शिंदेंचा होता. पददलित समाजाला सुशिक्षित करून त्यांना समान संधी मिळाव्यात यासाठी शाळा,वसतिगृह काढली.स्त्रियांना आर्थिक दृष्ट्या सबल करण्यासाठी शिवणकामाचे वर्ग सुरू केले.

अस्पृश्य उद्धाराचे कार्य करण्यासाठी महर्षी शिंदेंनी १९०६ मध्ये 'डिस्प्रेड क्लासेस मिशन सोसायटी ऑफ इंडिया' म्हणजेच भारतीय निराश्रीत साहाय्यकारी मंडळी या संस्थेची मुंबई येथे स्थापना केली तिचे प्रमुख उद्देश-

१) अस्पृश्य समाजात शिक्षणाचा प्रसार घडवून आणणे.

२) अस्पृश्य बांधवांना नोकरीच्या संधी उपलब्ध करून देणे.

३) अस्पृश्य समाजाच्या अडीअडचणींचे निवारण करणे.

४) अस्पृश्य समाजाला खऱ्या धर्माची शिकवण देणे आणि त्यायोगे त्यांचे शील संवर्धन घडवून आणणे इ.

TRUE - COPY
PRINCIPAL,
Uttamrao Patil Arts & Sci. College
Dahivel, Tal. Sakri, Dist. Dhule

Scanned with AnyScanner

आजादी का अमृत महोत्सव

भारतीय स्वातंत्र्य चळवळीची सुवर्णपाने

संपादक

प्रो.डॉ. वासुदेव वले

कार्यकारी संपादक

प्रो.डॉ. जे. व्ही. पाटील ▪ प्रो.डॉ. जे. डी. गोपाळे

TRUE COPY

PRINCIPAL,
Uttamrao Patil Arts & Sc. College
Dahivel, Tal. Sakri, Dist. Dhule.

प्राईम

Scanned with AnyScanner

प्रकाशन

भारतीय स्वातंत्र्य चळवळीची सुवर्णपाने

संपादक - प्रा.डॉ.वासुदेव वले

कार्यकारी संपादक - प्रो.डॉ.जे.व्ही. पाटील, प्रो.डॉ.जे.डी. गोपाळ

प्रकाशक
प्रदीप पाटील
प्राईम पब्लिशिंग हाऊस
३, प्रताप नगर, ज्ञानेश्वर मंदिर रोड,
जळगाव ४२५००१.
दूरध्वनी : ०२५७-२२३५५२०, २२३२८००, ८९९९२३४५५६
Email : primepublishinghouse@gmail. com

शाखा : कोल्हापूर । पुणे । नाशिक

ISBN 978-93-95596-19-0

पहिली आवृत्ती : डिसेंबर २०२२
मुद्रण : आविष्कार ग्राफिक्स
अक्षरजुळवणी : प्राईम टिम

मूल्य : ₹ ३२५/-

अर्थसहाय्य : विद्यार्थी विकास विभाग,
कवयित्री बहिणाबाई चौधरी उत्तर महाराष्ट्र विद्यापीठ, जळगाव.

या पुस्तकातील कोणताही मजकूर, कोणत्याही स्वरूपात वा माध्यमात पुर्नप्रकाशित अथवा संग्रहित करण्यासाठी संपादक/प्रकाशक दोघांचीही लेखी पूर्वपरवानगी घेणे बंधनकारक आहे. या पुस्तकात मांडण्यात आलेली मते आणि दृष्टिकोन लेखकांचे स्वतःचे आहेत. लेखकांच्या मतांशी विद्यापीठ प्रशासन, प्रकाशक, संपादक व कार्यकारी संपादक हे सहमत असतीलच असे नाही.

TRUE - COPY
PRINCIPAL,
Uttamrao Patil Arts & Sci. College
Dahivel, Tal. Sakri, Dist. Dhule.

भारतीय स्वातंत्र्य लढ्यातील नाशिक जिल्ह्यातील निवडक स्वातंत्र्य सैनिकांचे योगदान

श्री. भरत केवळ आहेर
संशोधक विद्यार्थी

प्रा. डॉ. संजय यशवंत गवळी
संशोधक मार्गदर्शक,
सहाय्यक प्राध्यापक, इतिहास विभागप्रमुख,
उत्तमराव पाटील कला व विज्ञान महाविद्यालय, दहिवेल ता.साक्री जि.धुळे

प्रस्तावना :

भारतीय स्वातंत्र्य लढ्यामध्ये देशातील वेगवेगळ्या राज्यांची व वेगवेगळ्या प्रांतांचे, जिल्ह्यांचे योगदान अतिशय महत्त्वाचे राहिलेले आहे. ब्रिटिशांच्या जुलमी साम्राज्यवादी साखळ दंडातून भारत मातेची मुक्तता करण्यासाठी भारताच्या भूमीतील वेगवेगळ्या भागातील भूमिपुत्रांनी व तरुणींनी देशाच्या स्वातंत्र्यलढ्यात आपल्या घरादाराचा कसलाही-कोणत्याही प्रकारे विचार न करता घरा-दारावर तुळशीपत्र ठेवूनच भारतीय स्वातंत्र्य लढ्यामध्ये स्वतःला वाहून घेतले.

भारताला स्वातंत्र्य करण्यासाठी महात्मा गांधी, पंडित नेहरू, वीर सावरकर, भगतसिंग, सुखदेव, राजगुरू, चंद्रशेखर आझाद, सरदार पटेल, नेताजी सुभाषचंद्र बोस, लाला लजपत राय, लोकमान्य टिळक, गोपाळ गणेश आगरकर, न्यायमूर्ती रानडे अशा जहाल व मवाळ गटातील अनेक नेत्यांची फौज देशाच्या स्वातंत्र्यासाठी राष्ट्रीय पातळीवर काम करीत होती. स्वातंत्र्यसंग्रामातील या राष्ट्रीय पातळीवरील जननायकांच्या विचाराने व कृतीने प्रेरित होऊन त्यांच्या हाकेला साथ देत भारतभरातील वेगवेगळ्या प्रांतातील अनेक तरुण-तरुणींनी स्वतःला स्वातंत्र्यलढ्यात झोकून घेतले, यात महाराष्ट्रही मागे नव्हता. महाराष्ट्रातील अनेक नव तरुणांनी व तरुणींनी स्वातंत्र्यलढ्यात महत्त्वाचे योगदान दिलेले आहे. यात साने गुरुजी, कॉम्रेड श्रीपाद अमृत डांगे, क्रांतिसिंह नाना पाटील यांच्या विचारांना मानून महाराष्ट्रातील गावपातळीपर्यंत स्वातंत्र्य लढ्यामध्ये सहभाग घेऊन देशाला स्वातंत्र्य मिळवून देण्यास महत्त्वाची भूमिका बजावलेली आहे. या स्वातंत्र्यसैनिकांच्या कार्याची किमान स्वातंत्र्याच्या अमृत महोत्सवी वर्षानिमित्त तरी दखल घेणे गरजेचे वाटते. त्यामुळे सदर शोध निबंधामध्ये भारतीय स्वातंत्र्य लढ्यातील महाराष्ट्राच्या नाशिक जिल्ह्यातील ज्या स्वातंत्र्यसैनिकांनी योगदान दिले आहे. त्यात स्वातंत्र्यवीर सावरकर, न्यायमूर्ती रानडे, भाऊसाहेब हिरे, अनंत कन्हेरे अशा अनेकांनी महत्त्वाचे योगदान दिलेले आहे; परंतु या सर्वांव्यतिरिक्तही नाशिक जिल्ह्याच्या गावागावांमधून

TRUE - COPY
PRINCIPAL,
Uttamrao Patil Arts & Sci. College
Dahivel, Tal. Sakri, Dist. Dhule

Scanned with AnyScanner

आज़ादी का
अमृत महोत्सव

भारतीय स्वातंत्र्य चळवळीची सुवर्णपाने

Gumade Dec 2022

संपादक
प्रो.डॉ. वासुदेव वले
कार्यकारी संपादक
प्रो.डॉ. जे. व्ही. पाटील ▪ प्रो.डॉ. जे. डी. गोपाळ

TRUE - COPY
PRINCIPAL,
Uttamrao Patil Arts & Sci. College
Dahivel, Tal. Sakri, Dist. Dhule

प्राईम

Scanned with AnyScanner

१८१८ ते १९४८ धावता दृष्टीक्षेप
अमृत महोत्सवी वर्षात सर्व स्वातंत्र्य विरांना विनम्र अभिवादन!

भारतीय स्वातंत्र्य चळवळीची

सुवर्णपाने

संपादक

प्रो.डॉ.वासुदेव वले

मार्गदर्शक

डॉ. शिरीष बुधा पाटील

कार्यकारी संपादक

प्रो.डॉ.जे.व्ही. पाटील   प्रो.डॉ.जे.डी. गोपाळ

श्री. शेठ मुरलीधरजी मानसिंगका साहित्य, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय, पाचोरा, जि.जळगाव.

प्राईम®
पब्लिशिंग हाऊस

TRUE - COPY
PRINCIPAL,
Uttamrao Patil Arts & Sci. College
Dahivel, Tal. Sakri, Dist. Dhule.

Scanned with AnyScanner

प्राईम

© सुरक्षित

भारतीय स्वातंत्र्य चळवळीची सुवर्णपाने

संपादक – प्रा.डॉ.वासुदेव वले

कार्यकारी संपादक – प्रो.डॉ.जे.व्ही. पाटील, प्रो.डॉ.जे.डी. गोपाळ

प्रकाशक
प्रदीप पाटील
प्राईम पब्लिशिंग हाऊस
५, प्रताप नगर, ज्ञानेश्वर मंदिर रोड,
जळगाव ४२५००१.
दूरध्वनी : ०२५७-२२३५५२०, २२३२८००, ८९९९२३४५५६
Email : primepublishinghouse@gmail.com

शाखा : कोल्हापूर । पुणे । नाशिक

ISBN : 978-93-95596-19-0

पहिली आवृत्ती : डिसेंबर २०२२
मुद्रण : आविष्कार ग्राफिक्स
अक्षरजुळवणी : प्राईम टिम

मूल्य : ₹ ३२५/-

अर्थसहाय्य : विद्यार्थी विकास विभाग,
कवयित्री बहिणाबाई चौधरी उत्तर महाराष्ट्र विद्यापीठ, जळगाव.

या पुस्तकातील कोणताही मजकूर, कोणत्याही स्वरूपात वा माध्यमात पुर्नप्रकाशित अथवा संग्रहित करण्यासाठी संपादक/प्रकाशक दोघांचीही लेखी पूर्वपरवानगी घेणे बंधनकारक आहे. या पुस्तकात मांडण्यात आलेली मते आणि दृष्टिकोन लेखकांचे स्वतःचे आहेत. लेखकांच्या मतांशी विद्यापीठ प्रशासन, प्रकाशक, संपादक व कार्यकारी संपादक हे सहमत असतीलच असे नाही.

TRUE - COPY
PRINCIPAL,
Uttamrao Patil Arts & Sci. College
Dahivel, Tal. Sakri, Dist. Dhule.

Scanned with AnyScanner

ज्ञानोदय वृत्तपत्रातून १९ व्या शतकात शिक्षणविषयक झालेली जागृती

श्री. मधू महारु गुमाडे
संशोधक विद्यार्थी
क. ब. चौ. उ. म. वि. जळगांव

प्रा. डॉ. संजय यशवंत गवळी
संशोधक मार्गदर्शक
उत्तमराव पाटील महाविद्यालय,
दहिवेल ता. साक्री, जि. धुळे

प्रस्तावना :

भारताला १५ ऑगस्ट १९४७ रोजी स्वातंत्र्य मिळाले. स्वातंत्र्यप्राप्ती ही काही अल्पकालीन घटना नव्हती तर ती दीर्घकाळ चाललेली प्रक्रिया होती. १८१८ मध्ये पेशवाईचा अंत झाला. महाराष्ट्रात ब्रिटिश राजवट सुरू झाली. ब्रिटिश राजवट जण् लोककल्याणाकरीता परमेश्वराने भारतात पाठवली आहे. अशी पेशवाईला वैतागलेल्या रयतेची धारणा झाली होती. तत्पूर्वी मध्ययुगात पेशवाईचे राज्य महाराष्ट्रभर चालू होते. समाजात अनेक प्रकारच्या रूढी, परंपरा, अनिष्ट चालीरीती रुजलेल्या होत्या, अशा गैर समजुतींतून प्रत्येक माणसाने शिक्षण घ्यावे किंवा आजच्या काळात प्रचलित असलेले सक्तीचे शिक्षण त्याकाळी नव्हते. त्यापूर्वी फक्त गावठी शाळा पंतोजी चालवत असत, परंतु येथे सर्वांसाठी खुले प्रवेश नव्हते. सर्व जातींना शिक्षण मिळणे दुरापास्त होते. ब्रिटिश राजवट सुरू झाल्यानंतर राज्यकारभार सुरळीत चालवण्यासाठी भारतीयांचे साहाय्य घेणे ब्रिटिशांना क्रमप्राप्त होते. त्यासाठी ब्रिटिशांनी शैक्षणिक कार्य हाती घेतले. मिशनरी शाळा व सरकारी शाळा, वैद्य पाठशाळा, अनाथ मुलांच्या शाळा, देशीय भाषिक शाळा, मुलामुलींच्या शाळा यातून इंग्रजी, संस्कृत, देशीय भाषा, देवनागरी लिपी, रोमन लिपी, संख्यात्मक ज्ञान, कथा, वैद्यकशास्त्र, प्रवास वर्णने, खगोलज्ञान, आरोग्यविषयक लेख ज्ञानोदय नियतकालिकातून प्रसिद्ध होत असत. ख्रिस्ती मिशनऱ्यांनी धर्मप्रसारासोबतच शाळा, दवाखाने यासारख्या समाजसेवी संस्था सर्व जातिधर्मांच्या लोकांसाठी सुरू केल्या. शैक्षणिक जागृतीतून समाजात अस्मिता निर्माण झाली. स्वराज्य, स्वातंत्र्य मिळवण्यासाठी आवश्यक असणारी राष्ट्रीय जागृती निर्माण झाली. या सर्व बाबींची समकालीन नियतकालिक 'ज्ञानोदय' ने वेळोवेळी दखल घेवून समाजमन तयार करण्याचे कार्य केले आहे.

संशोधनाची उद्दिष्टे :

१) एकोणिसाव्या शतकातील महाराष्ट्राच्या सामाजिक आणि धार्मिक

TRUE COPY
PRINCIPAL,
Uttamrao Patil Arts & Sci. College
Dahivel, Tal. Sakri, Dist. Dhule.

Scanned with AnyScanner

2022

Physical Geography

प्राकृतिक भूगोल

डॉ. नामदेव एन. गजरे ▪ डॉ. सुरेश सी. अहिरे

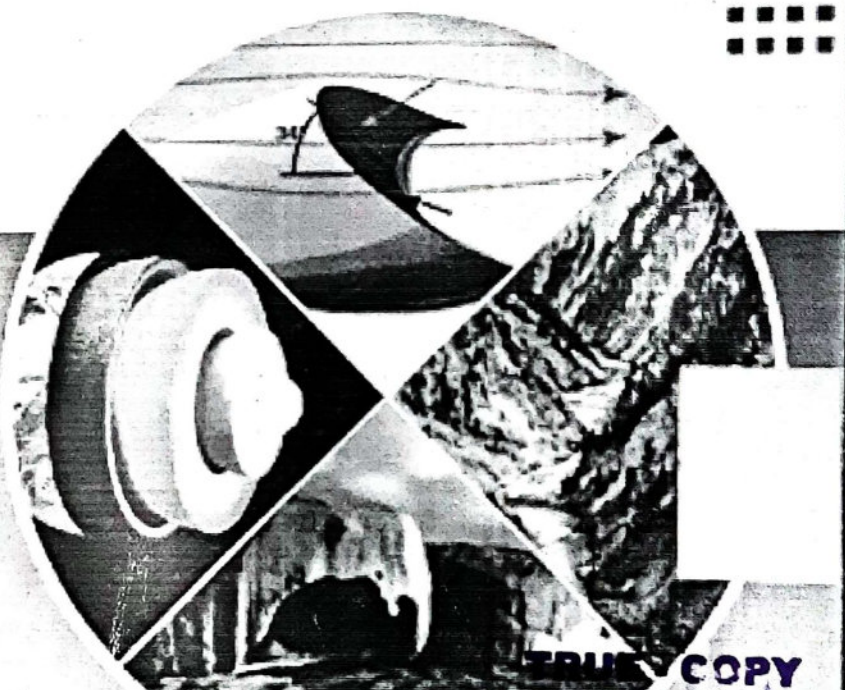

TRUE COPY
PRINCIPAL,
Uttamrao Patil Arts & Sci. College
Dahivel, Tal. Sakri, Dist. Dhule

Scanned with AnyScanner

2022

डॉ. नामदेव गजरे

डॉ. सुरेश अहिरे

प्राकृतिक भूगोल या पुस्तकात भूगोलाच्या विविध अंगाचा समावेश करण्यात आला आहे. त्यामध्ये काल्पनिक रेषा व पृथ्वीची गती, पृथ्वीचे अंतरंग, भूखंड व महासागरांच्या वितरणांशी संबंधित सिद्धांत, खडक आणि विदारण, बाह्यशक्तीची कारके यात नदी व वारा इत्यादी घटकांचे स्पष्टीकरण देण्यात आले आहे. याशिवाय वातावरणाचा अर्थ, वातावरणाची घटना आणि संरचना, तापमान, सौरशक्ति, वायूभार, वारे व वाऱ्याचे प्रकार, आर्द्रता, वृष्टी आणि पर्जन्याचे प्रकार, महासागर तळरचना, या तळरचनेमध्ये हिंदी व अटलांटिक महासागराच्या तळरचनेचा अभ्यास, सागरी प्रवाह, हिंदी व अटलांटिक महासागरातील सागरी प्रवाहाचे चक्र इत्यादी घटकाविषयी अतिशय सविस्तर माहिती देण्यात आली आहे.

विद्यार्थ्यांना सहज समजेल अशी सोपी आणि ओघवती भाषा, विविध उदाहरणांद्वारे संकल्पनांचे स्पष्टीकरण, विषयाच्या मांडणीसाठी आवश्यक तेथे आकृत्या, नकाशे आणि वाचकांना विचारप्रवृत्त करणाऱ्या संकल्पनांचे सादरीकरण हे या ग्रंथाचे वैशिष्ट्य आहे.

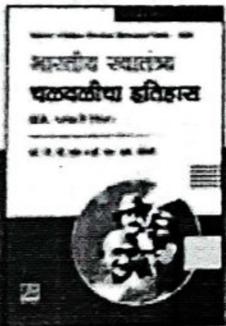

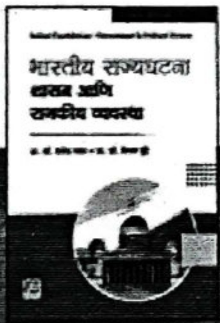

Prashant

भूगोल ₹ 285

ISBN 978-93-92425-03-5

Also Available in e-Book

www.prashantpublications.com
prashantpublication.jal@gmail.com

TRUE COPY
PRINCIPAL,
Uttamrao Patil Arts & Sci. College
Dahivel Tal. Sakri Dist. Dhule

2023

New Revised Syllabus (CBCS Pattern) of
KAVAYITRI BAHINABAI CHAUDHARI
NORTH MAHARASHTRA UNIVERSITY
F.Y. B.Sc. : GEOGRAPHY- Semester-II

KBCNMU

Gg-201

ATMOSPHERE

Dr. SHRIKANT B. MAHAJAN
Dr. SHIVAJI B. PATIL
Dr. SURESH C. AHIRE
Dr. SUNIL C. GORANE

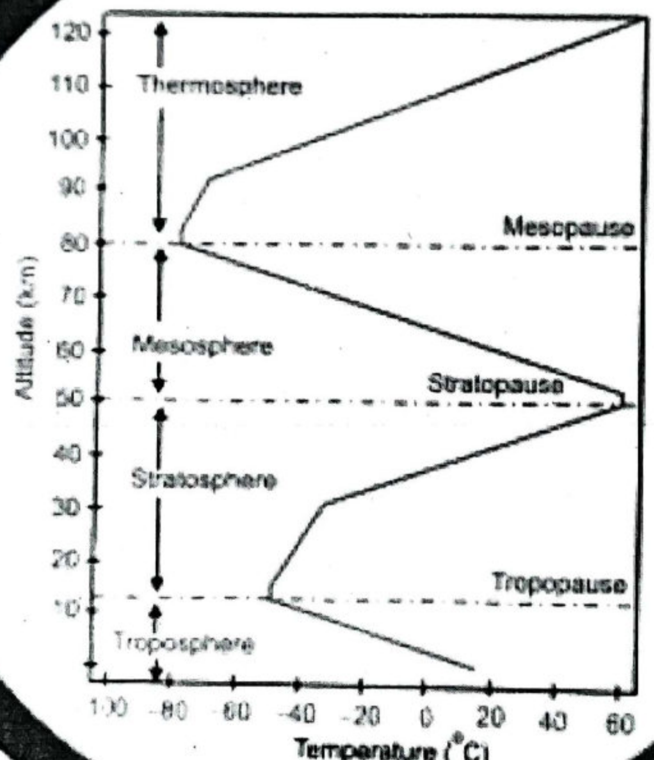

Structure of the Atmosphere

TRUE - COPY
PRINCIPAL,
Uttamrao Patil Arts & Sci. College
Dahivel, Tal. Sakri, Dist. Dhule.

NIRALI PRAKASHAN
ADVANCEMENT OF KNOWLEDGE

Scanned with AnyScanner

F.Y.B.Sc. GEOGRAPHY (ATMOSPHERE) **ISBN 978-81-19115-14-3**

First Edition : April 2023

© : Authors

The text of this publication, or any part thereof, should not be reproduced or transmitted in any form or stored in any computer storage system or device for distribution including photocopy, recording, taping or information retrieval system or reproduced on any disc, tape, perforated media or other information storage device etc., without the written permission of Authors with whom the rights are reserved. Breach of this condition is liable for legal action.

Every effort has been made to avoid errors or omissions in this publication. In spite of this, errors may have crept in. Any mistake, error or discrepancy so noted and brought to our notice shall be taken care of in the next edition. It is notified that neither the publisher nor the authors or seller shall be responsible for any damage or loss of action to any one, of any kind, in any manner, therefrom. The reader must cross check all the facts and contents with original Government notification or publications.

Published By :
NIRALI PRAKASHAN
Abhyudaya Pragati, 1312, Shivaji Nagar,
Off J.M. Road, Pune – 411005
Tel - (020) 25512336/37/39
Email : niralipune@pragationline.com

Polyplate

Printed By :
YOGIRAJ PRINTERS AND BINDERS
Survey No. 10/1A, Ghule Industrial Estate
Nanded Gaon Road
Nanded, Pune - 411041

DISTRIBUTION CENTRES

PUNE

Nirali Prakashan
(For orders outside Pune)
S. No. 28/27, Dhayari Narhe Road, Near Asian College
Pune 411041, Maharashtra
Tel : (020) 24690204; Mobile : 9657703143
Email : bookorder@pragationline.com

Nirali Prakashan
(For orders within Pune)
119, Budhwar Peth, Jogeshwari Mandir Lane
Pune 411002, Maharashtra
Mobile : 96577031450, 98909973[illegible]
Email : niralilocal@pragationline.com

MUMBAI

Nirali Prakashan
Rasdhara Co-op. Hsg. Society Ltd., 'D' Wing Ground Floor, 385 S.V.P. Road
Girgaum, Mumbai 400004, Maharashtra
Mobile : 7045821020, Tel : (022) 2385 6339 / 2386 9976
Email : niralimumbai@pragationline.com

DISTRIBUTION BRANCHES

DELHI
Nirali Prakashan
Room No. 2 Ground Floor
4575/15 Omkar Tower, Agarwal
Road Darya Ganj, New Delhi
110002
Mobile : 9555778814/9818561840
Email : delhi@niralibooks.com

BENGALURU
Nirali Prakashan
Maitri Ground Floor, Jaya Apartments,
No. 99, 6th Cross, 6th Main,
Malleswaram, Bengaluru 560003
Karnataka; Mob : 9686821074
Email : bengaluru@niralibooks.com

NAGPUR
Nirali Prakashan
Above Maratha Mandir, Shop
No. 3, First Floor, Rani Jhanshi
Square, Sitabuldi Nagpur
440012 (MAH)
Tel : (0712) 254 7129
Email : nagpur@niralibooks.com

KOLHAPUR
Nirali Prakashan
438/2, Bhosale Plaza, Ground Floor
Khasbag, Opp. Balgopal Talim
Kolhapur 416 012 Maharashtra
Mob : 9850046155
Email : kolhapur@niralibooks.com

JALGAON
Nirali Prakashan
34, V. V. Golani Market, Navi Peth, Jalgaon
425001, Maharashtra
Tel : (0257) 222 0395
Mob : 94234 91860
Email : jalgaon@niralibooks.com

SOLAPUR
Nirali Prakashan
R-158/2, Avanti Nagar, Near Golden
Gate, Pune Naka Chowk
Solapur 413001, Maharashtra
Mobile 9890[illegible]
Email : solapur@niralibooks.com

marketing@pragationline.com | www.niralibooks.com
Also find us on f www.facebook.com/niralibooks

TRUE - COPY

PRINCIPAL,
Uttamrao Patil Arts & Sci. College
Dahivel, Tal. Sakri, Dist. Dhule.

Scanned with AnyScanner

New Revised Syllabus (CBCS Pattern) of
KAVAYITRI BAHINABAI CHAUDHARI
NORTH MAHARASHTRA UNIVERSITY
F.Y. B.Sc. : GEOGRAPHY- Semester-II

KBCNMU

Gg-202

2023

HYDROSPHERE

Dr. SHRIKANT B. MAHAJAN
Dr. MANISHA S. PATIL
Dr. SURESH C. AHIRE
Dr. SATISH P. PATIL

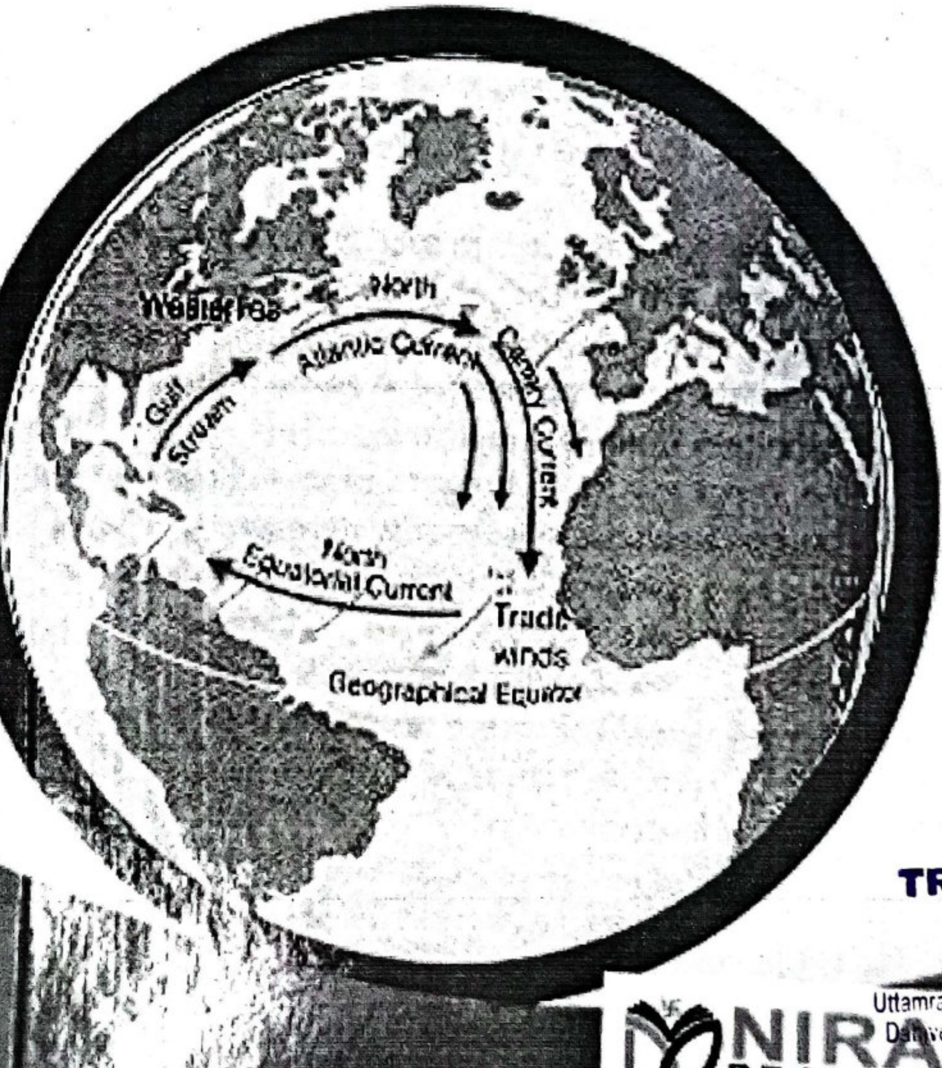

TRUE - COPY
PRINCIPAL,
Uttamrao Patil Arts & Sci. College
Dahivel Tal. Sakri, Dist. Dhule

NIRALI PRAKASHAN
ADVANCEMENT OF KNOWLEDGE

Scanned with AnyScanner

F.Y.B.Sc. GEOGRAPHY (HYDROSPHERE) **ISBN 978-81-19115-10-5**

First Edition : April 2023

© : Authors

The text of this publication, or any part thereof, should not be reproduced or transmitted in any form or stored in any computer storage system or device for distribution including photocopy, recording, taping or information retrieval system or reproduced on any disc, tape, perforated media or other information storage device etc., without the written permission of Authors with whom the rights are reserved. Breach of this condition is liable for legal action.

Every effort has been made to avoid errors or omissions in this publication. In spite of this, errors may have crept in. Any mistake, error or discrepancy so noted and brought to our notice shall be taken care of in the next edition. It is notified that neither the publisher nor the authors or seller shall be responsible for any damage or loss of action to any one, of any kind, in any manner, therefrom. The reader must cross check all the facts and contents with original Government notification or publications.

Published By :
NIRALI PRAKASHAN
Abhyudaya Pragati, 1312, Shivaji Nagar,
Off J.M. Road, Pune – 411005
Tel - (020) 25512336/37/39
Email : niralipune@pragationline.com

Polyplate

Printed By :
YOGIRAJ PRINTERS AND BINDERS
Survey No. 10/1A, Ghule Industrial Estate
Nanded Gaon Road
Nanded, Pune - 411041

DISTRIBUTION CENTRES

PUNE

Nirali Prakashan
(For orders outside Pune)
S. No. 28/27, Dhayari Narhe Road, Near Asian College
Pune 411041, Maharashtra
Tel : (020) 24690204; Mobile : 9657703143
Email : bookorder@pragationline.com

Nirali Prakashan
(For orders within Pune)
119, Budhwar Peth, Jogeshwari Mandir Lane
Pune 411002, Maharashtra
Mobile : 96577031450, 9890997937
Email : nirallocal@pragationline.com

MUMBAI

Nirali Prakashan
Rasdhara Co-op. Hsg. Society Ltd., 'D' Wing Ground Floor, 385 S.V.P. Road
Girgaum, Mumbai 400004, Maharashtra
Mobile : 7045821020, Tel : (022) 2385 6339 / 2386 9976
Email : niralimumbai@pragationline.com

DISTRIBUTION BRANCHES

DELHI
Nirali Prakashan
Room No. 2 Ground Floor
4575/15 Omkar Tower, Agarwal
Road Darya Ganj, New Delhi
110002
Mobile : 9555778814/9818561840
Email : delhi@niralibooks.com

BENGALURU
Nirali Prakashan
Maitri Ground Floor, Jaya Apartments,
No. 99, 6th Cross, 6th Main,
Malleswaram, Bengaluru 560003
Karnataka; Mob : 9686821074
Email : bengaluru@niralibooks.com

NAGPUR
Nirali Prakashan
Above Maratha Mandir, Shop
No. 3, First Floor, Rani Jhansi
Square, Sitabuldi Nagpur
440012 (MAH)
Tel : (0712) 254 7129
Email : nagpur@niralibooks.com

KOLHAPUR
Nirali Prakashan
438/2, Bhosale Plaza, Ground Floor
Khasbag, Opp. Balgopal Talim
Kolhapur 416 012 Maharashtra
Mob : 9850046155
Email : kolhapur@niralibooks.com

JALGAON
Nirali Prakashan
34, V. V. Golani Market, Navi Peth, Jalgaon
425001, Maharashtra
Tel : (0257) 222 0395
Mob : 94234 91860
Email : jalgaon@niralibooks.com

SOLAPUR
Nirali Prakashan
R-158/2, Avanti Nagar, Near Golden
Gate, Pune Naka Chowk
Solapur 413001, Maharashtra
Mobile 9890918687
Email : solapur@niralibooks.com

marketing@pragationline.com | www.niralibooks.com
Also find us on f www.facebook.com/niralibooks

TRUE - COPY

PRINCIPAL,
Uttamrao Patil Arts & Sci. College
Dahivel, Tal. Sakri, Dist. Dhule.

Scanned with AnyScanner

2022-

CONTENT

Sr. No.	Book Chapter and Author(s)	Page No.
1.	INNOVATIONS, TECHNIQUES AND MODERN BIOTECHNOLOGY INCLUDING GENETIC ENGINEERING PLANT TISSUE CULTURE IN *MENTHA ARVENSIS* Mandaloju Venkateshwarlu	1 - 15
2.	A STUDY ON IMPACT OF STRESS ON EATING BEHAVIOUR AMONG IT EMPLOYEES M. Sivasakthi and G. Ramya	16 - 22
3.	RECENT TRENDS AND ROLE OF CHOLINERGIC TRANSMISSION IN ADVANCED PHARMACOLOGY Anamika P. K., Deborshi Nath, Fahad Aziz Bhat, Jubilee Santhosh and Jayanth N	23 - 33
4.	PANDEMIC OF COVID-19 AND THE SERICULTURAL ENTERPRISE Vitthalrao B. Khyade	34 - 46
5.	POST-TRANSLATIONAL MODIFICATIONS (PTMS) Surendra Kumar, Aranav Yadav and Ankitesh Kumar	47 - 54
6.	FRESH WATER FISH FAUNA OF PANZARA AND KAN RIVERS OF SAKRI TAHSIL, MAHARASHTRA (INDIA) S. S. Bhoi	55 - 62
7.	HYBRID RENEWABLE ENERGY SYSTEM FOR NATURAL RESOURCE CONSERVATION K. Suganya, R. Jayashree, R. Rizam and P. Bhavani	63 - 73
8.	ABATING ETHNO MEDICINAL KNOWLEDGE Manohara Acharya, Ravindra B. Malabadi and Rajukrishna Chalannavar	74 - 78
9.	HEALTH MANAGEMENT PRACTICES FOR SOME IMPORTANT VIRAL POULTRY DISEASES Devendra Singh Porte and Pushpraj Singh	79 - 91
10.	CHILD HEALTH AND NUTRITION IN INDIA Shashi A. Mishra	92 - 96

TRUE - COPY

Besale

PRINCIPAL,
Uttamrao Patil Arts & ... College
Dahivel, Tal. Sakri, Dist. Dhule.

Scanned with AnyScanner

Frontiers in Life Science Volume VI

(ISBN: [illegible] 91768-01-0)

Editors

Dr. Shakun Mishra

Department of Botany,

Govt. S. N. P. G. College,

Khandwa (M.P.)

Dr. Balaji Govindrao Rajbho

Department of Botany,

Sundarrao More Arts Commerce and

Science College Poladpur,

Dist Raigad. Maharashtra

Dr. Suchita C. Warangkar

Department of Microbiology,

N. S. B. Science College,

Nanded, M.S.

Dr. Sujith R.

Department of Microbiology,

SRM Institute of Science and Technolo

Potheri, Chengalpattu Dt., Tamilnadu

Bhumi Publishing

June – July, 2022

Scanned with AnyScanner

Frontiers in Life Science Volume VI
(ISBN: 978-93-91768-01-0)

FRESH WATER FISH FAUNA OF PANZARA AND KAN RIVERS OF SAKRI TAHSIL, MAHARASHTRA (INDIA)

S. S. Bhoi

Department of Zoology,

Uttamrao Patil Arts and Science College Dahiwel. (M. S.) 424304.

Corresponding author E-mail: bhoiss16@gmail.com

Abstract:

The present study has shown that Panzara and Kan rivers supported 41 fish species belonging to 7 orders, 13 families and 29 genera. The order Cypriniformes was dominant with 23 (56%) species followed by Perciformes with 7 (17%) species, order Suliformes with 5 (12%) species, Synbranchiformes 3 (7%) species and Osteoglossiformes, Clupeiformes and Beloniformes with single species each. Fish diversity was assessed by calculating the various indices such as Shannon-Weiner index (H), Simpson's Dominance Index (D), Simpson's index of diversity (1-D) and Pielou's Evenness index of species richness. It can be concluded that Panzara and Kan rivers flourish with rich fish fauna. It requires proper management and conserves this fish health.

Keywords: Biodiversity indices, Fish fauna, Simpson's index, Conservation etc

Introduction:

Panzara Kan (Panzara+ Kan) rivers are life line of Sakri tahasil, these acts as important fish reserves (Patole and Patil, 2009). Fish is sensitive to changes in water chemistry due to different anthropogenic activities from their catchments. Fish responses to environmental disturbances, including hydro-morphological factors are different in time and space in comparison to simpler organisms, as they tend to be integrated over larger intervals. Fish has been identified as suitable for biological assessment due to its easy identification and economic value (Goswami and Mankodi, 2010). Fish assemblages have widely been used as ecological indicators to assess and evaluate the level of degradation and health of water bodies at various spatial scales (Mandal, 2010). Earlier workers like Madhusudan et al. (2011) studies on diversity of fish in Gondoor and Nakane lakes in Dhulia (M. S.). Jaiswal and Ahirrao (2012) studied on ichthyofaunal diversity of Rangavali dam, Navapur district Nandurbar (M.S.).

Fish diversity comprises of species richness (number of species in a defined area), species abundance (relative number of species) and phylogenetic diversity i. e. relationships between different groups of species (Kharat *et al.*, 2012). Narsimha and Baner[illegible] that

TRUE - COPY
Desale
PRINCIPAL,
Uttamrao Patil Arts & Sci. College
Dahivel, Tal. Sakri, Di... Dhule.

Scanned with AnyScanner

N. B. Bavlekar
Dept of Physics
J. D. M. V. P. S. Arts, Comm. & Sci. College, Jalgaon

B. P. Nikam
Research Scholar,
Shri JJT University, Jhunjhunu
Rajasthan

S. J. Nandre
Dept. of Physics
NSS'S Uttamrao Patil Arts and Sci. College, Dahiwel, Dhule

ABSTRACT

The significant effect of reaction conditions on morphology X-ray diffraction (XRD), UV-Vis absorption spectroscopy, photoluminescence (PL), and differential scanning calorimetry are being used to investigate crystallisation and optical properties (DSC). Energy-dispersive X-ray spectroscopy, scanning electron microscopy (SEM), Transmission electron microscopy (TEM) and (EDAX) techniques are used to determine the stoichiometric composition of the grown crystals. Water molecules, O-H, C-H, C-O, and C=O functional groups were identified in the FTIR spectra. As per thermograms TGA and DTA, the crystals were thermally unstable and decomposed into the crystal. The above parameters have been used to characterise the crystals, which could then be evaluated for different stages of decomposition.

KEYWORDS : Crystal morphology, Thermal stability, Optical properties, Decomposed crystal, Crystallization.

1. INTRODUCTION

The pillars of modern electronics and the field of science and technology are crystals. Natural crystals are in scarce supply, but new materials in crystalline form are needed for development. Crystals could be grown in a variety of different ways. The gel method is being used in the article to produce pure crystals. (JETHVA and JOSHI). Using a specific gel method, many investigators have grown single crystals of various compounds. They looked at the impact of numerous parameters like the type of solvent, the pH of the gel media, the degree of saturation, the change in growth temperature, and the presence of impurities on the morphology of the grown crystal. (Savale et al.) This study developed single crystals to use a simple single diffusion gel approach. Different factors such as pH, gel solution concentration, gel solution setting time, and reactance concentration were varied to find the optimal growth conditions. X-ray diffraction has been used for structural analysis, and high-resolution X-ray diffraction (HRXRD) analysis would be used to ascertain the crystalline perfection of the grown crystals. (Manikandan et al.). Because of crystal applications, the authors strived to grow mixed crystals of various flow concentrations that use the gel method and characterize them using EDAX, FTIR, Powder XRD, and TGA-DTA (Manami et al.). The growth of pure and mixed crystals in silica gel is discussed in this paper. These mixed crystals' characterization has been completed. Numerous characterization methods are used in the crystal growth technique to check the availability of crystallinity, functional group, and thermal property.

2. RELATED WORK

The crystals were then structurally ground to a fine powder and examined using X-rays(Shenoy et al.)TGA/DTA curves of neodymium tart rate hydrate at temperatures ranging from 30 to 1000 degrees Celsius. Curves of TG/DTG in the temperature range of approximately 1000 0C. The material remains stable up to a temperature of 45 0C, then starts to disintegrate at about 45 0C and continues to maintain 995 0C, at which stage it is reduced to its oxide condition (H. M. Patil et al.). The FT-IR spectroscopy of doped and undoped barium iodate crystals was scanned in two ranges, 300–710 cm-1 and 400–4000 cm-1, using an FT-IR spectrophotometer, Spectrum – 2000, Perkin – Elmer model, by putting specimen KBr pellet in the sample beam. (Shitole). A heat flux vs temperature curve is the consequence of the DSC experiment. These curves, which can also be exothermic or endothermic, are used to calculate transition enthalpies(Mathivanan and Haris). A Varian Cary 5E UV-VIS-NIR spectrometer has been used to record the DRS-UV spectral analysis of the crystal between 200 and 2000 nm, covering the entire UV-visible and near-infrared region. obtained absorption spectrum (Boaz et al.) The investigation of surface morphology using SEM is confined to well-grown BMHP single crystals (Sundaramoorthy et al.). Perkin Elmer LS55 fluorescent Spectrophotometer has been used to generate a photo luminance spectrum. Orange emission does have a sharp peak at 599 nm, which is the most intense of all emissions. (Sawant, D. K., et al.)EDAX (Energy Dispersive Analysis by X-rays) is a quantitative analysis method known as elemental analysis(Sonawane and Ahire). Various parameters such as pH, gel solution concentration, gel solution setting time, and reactance concentration have been used to determine the optimum growth conditions in almost all of the papers. To characterise the grown crystals, XRD, FTIR, SEM, EDAX, TGA / DTA are used.

3. SYNTHESIS AND SOLUBILITY

Purification was completed by re-crystallizing the synthesised material in double-distilled water several times. The material was then placed in a beaker, and double-distilled water was added. Despite the beaker being added with stirring over a specific period of time, the resulting mixture was visible. During this process, the solution did not heat up, and it turned an unidentifiable colour. Any insoluble impurities were then filtered out. The crystal growth rate is determined by the solubility and temperature of the crystal. The solubility data of a material, which defines the crystal's total size, d[illegible]

TRUE COPY
PRINCIPAL,
Uttamrao Patil Arts & Sci. College
Dahivel. Tal. Sakri, Dist. Dhule.

Scanned with AnyScanner

73

MAH/MUL/ 03051/2012 ISSN :2319 9318

आंतरविद्याशाखीय बहुभाषिक शोध पत्रिका

विद्यावार्ता™

July To Sept. 2022
Issue 43, Vol-06

Date of Publication
01 August 2022

Editor

Dr. Bapu g. Gholap

(M.A.Mar.& Pol.Sci.,B.Ed.Ph.D.NET.)

विद्येविना मति गेली, मतीविना नीति गेली
नीतिविना गति गेली, गतिविना वित्त गेले
वित्तविना शूद्र खचले, इतके अनर्थ एका अविद्येने केले

-महात्मा ज्योतीराव फुले

❖ **विद्यावार्ता** या आंतरविद्याशाखीय बहूभाषिक त्रैमासिकात व्यक्त झालेल्या मतांशी मालक, प्रकाशक, मुद्रक, संपादक सहमत असतीलच असे नाही. **न्यायक्षेत्र:बीड**

"Printed by: **Harshwardhan Publication Pvt.Ltd.** Published by **Ghodke Archana Rajendra** & Printed & published at Harshwardhan Publication Pvt.Ltd.,At.Post. Limbaganesh Dist,Beed -431122 (Maharashtra) and Editor **Dr. Gholap Bapu Ganpat.**

Reg.No.U74120 MH2013 PTC 251205

Harshwardhan Publication Pvt.Ltd.
At.Post.Limbaganesh,Tq.Dist.Beed
Pin-431126 (Maharashtra) Cell:07588057695,09850203295
harshwardhanpubli@gmail.com, vidyawarta@gmail.com

All Types Educational & Reference Book Publisher & Distributors / www.vidyawarta.com

TRUE - COPY
Desale
PRINCIPAL,
Uttamrao Patil Arts & Sci. College
Dahivel Tal. Sakri Dist. Dhule

Scanned with AnyScanner

21

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांनी आपल्या पत्रकारीतेच्या माध्यमातून मांडलेल्या राजकीय भुमिकांचे अध्ययन

डॉ. सुनिल नाना संदानशिव
सहयोगी प्राध्यापक,
उत्तमराव पाटील कला व विज्ञान महाविद्यालय
दहिवेल, ता. साक्री, जि. धुळे

प्रस्तावना:

भारतीय राज्यघटनेचे शिल्पकार जागतीक किर्तीचे अर्थतज्ञ, उत्तम राजकारणी, समाज सुधारक, जलनिती तज्ञ, कामगार नेते, शिक्षण महर्षी, स्त्री उध्दारक, कायदेतज्ञ, दलीतांचे कैवारी, शेती तंज्ञ, उत्कृष्ट् प्रशासक असे अनेक पैलू त्या महामानवामध्ये होते ते म्हणजे डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर होय. अतिशय प्रतिकुल परिस्थितीतुन सतत समाजा विरुध्द्, शासना विरुध्द् व व्यवस्थे विरुध्द् लढुन त्यांनी नेहमी वंचीत समाजाला न्याय मिळवुन देण्याचा प्रयत्न् केला. बुरसटलेल्या चालीरीती व परंपरामध्ये बहुजन वर्ग पिचला जात होता. या पीडीत वर्गाला त्यांच्या अस्तित्वाची जाणिव करुन देण्याचे महान कार्य त्यांनी जिवनभर केले. त्यांच्यामते राष्ट्राच्या भवितव्याचा विचार करतांना स्वातंत्र्य, समता, बंधुता व न्याय या आधुनिक मुल्यांची जोपासना करणे अधिक महत्वाचे होते. कारण या मानवी मुल्यांवरच समाजाचा विकास होत असतो त्यावर त्यांचा विश्वास होता. बाबासाहेब आंबेडकरांवर त्यांच्या संपुर्ण आयुष्यात अनेक आरोप प्रत्यारोपांचा सामना करावा लागला. त्यांबद्दल तिरस्काराची भावना निर्माण करण्याचा प्रयत्न केला. मात्र त्यांनी या सर्व गोष्टींना कधी आपल्या वृत्तपत्रांच्या माध्यमातून तर कधी आपल्या ग्रंथांच्या माध्यमातून तर कधी वेगवेगळ्या ठिकाणी सभांमधुन भाषणाच्या माध्यमातून सडेतोडपणे उत्तरे दिली आणि आपल्या सामाजिक राजकिय व आर्थिक भुमिका जनमाणसांपर्यंत पोहचिण्याचा प्रयत्न केला आणि ते यशस्वीही ठरत गेले त्यांनी आपल्या उभ्या आयुष्यात समाजहितासाठी आणि राष्ट्रउभारणीसाठी बहुमूल्य असे योगदान दिले ते या पृथ्वीतलावावर मानव अस्तित्वात असे पर्यंत अजरामर राहिले यात काहीच शंका नाही.

विषयाची निवड :—

सदर शोधनिबंधाची निवड करण्यामागे त्यांनी त्यांच्या हयातीतत जेजे कार्य केले त्यात सामाजिक चळवळ, शैक्षणिक चळवळ, सांस्कृतिक चळवळ, कायदा निर्मिती, सत्याग्रह या वेगवेगळ्या आयुधाच्या माध्यमातून त्यांनी समाजमन सतत तेवत ठेवण्याचे कार्य केले यामध्ये त्यांच्यातील पत्रकारीतेचा पैलू हाही अतिशय महत्वाचा घटक आहे या वृत्तपत्र चळवळीतून तळागाळातील समाजापर्यंत आपली भुमिका पोहचविण्याचा प्रयत्न् केला म्हणुन त्याचे पत्रकारीतेतील कार्य जनमाणसापर्यंत पोहोचावे आणि भावी अभ्यासकांना त्यातून दिशा प्राप्त व्हावी व त्या निमित्ताने आपले स्व:ताच्याही ज्ञानात त्यांच्या वृत्तपत्र चळवळीच्या इतिहासाची भर पडावी हा या विषय निवडी मागचा हेतू आहे.

उद्दीष्ट्ये :—

१) डॉ. आंबेडकरांच्या वृत्तपत्र चळवळीच्या माध्यमातून समाजिक जनंजागृतीच्या कार्याचा आढावा घेणे

२) डॉ. आंबेडकरांनी पत्रकारीतेच्या माध्यमातून केलेल्या राजकीय पक्षाच्या बांधणीच्या कार्याचा आढावा घेणे

३) डॉ. आंबेडकरांनी दीन दलीतांच्या व महिलांच्या शोषणाच्या विरुध्द् दिलेला लढा अभ्यासणे

४) डॉ. आंबेडकरांनी अंधश्रध्देच्या विरुध्द् केलेल्या कार्याचा आढावा घेणे

गृहीतके :—

१) डॉ. आंबेडकरांनी समाजातील शिक्षीत व अशिक्षित सर्व वर्गांना आपली भुमिका समजाऊन सांगीतली.

२) डॉ. आंबेडकर हे कर्ते सुधारक होते.

३) डॉ. आंबेडकरांनी सर्व समुदायाच्या

TRUE - COPY
PRINCIPAL,
Uttamrao Patil Arts & Sci College
Dahivel, Tal. Sakri, Dist. ...

Scanned with AnyScanner

75

(SJIF) Impact Factor-8.575 ISSN-2278-9308

B.Aadhar

Peer-Reviewed & Refereed Indexed

Multidisciplinary International Research Journal

August -2022

ISSUE No - 359 (CCCLIX)

Chief Editor
Prof. Virag S. Gawande
Director
Aadhar Social
Research & Development
Training Institute Amravati

Editor
Dr.Dinesh W.Nichit
Principal
Sant Gadge Maharaj
Art's Comm,Sci Collage,
Walgaon.Dist. Amravati.

Executive Editor
Dr.Sanjay J. Kothari
Head, Deptt. of Economics,
G.S.Tompe ArtsComm,Sci Collage
Chandur Bazar Dist. Amravati

The Journal is indexed in:

Scientific Journal Impact Factor (SJIF)

Cosmos Impact Factor (CIF)

International Impact Factor Services (IIFS)

TRUE - COPY
Besale
PRINCIPAL,
Uttamrao Patil Arts & Sci. College
Dahivel, Tal. Sakri, Dist. Dhule.

Scanned with AnyScanner

B.Aadhar' Peer-Reviewed & Refereed Indexed Multidisciplinary International Research Journal
Impact Factor -(SJIF) –8.575, Issue NO, 359 (CCCLIX) A
ISSN : 2278-9308 August 2022

भारतीय लोकशाहीची प्रक्रिया आणि राजकीय मानसिकतेचे विश्लेषणात्मक अध्ययन

डॉ. सुनिल नाना संदानशिव
सहयोगी प्राध्यापक (राज्यशास्त्र विभाग) उत्तमराव पाटील कला व विज्ञान महाविद्यालय दहिवेल, ता. साक्री, जि. धुळे

प्रस्तावना,

एखाद्या देशाची राजकीय प्रक्रिया समजून घेण्यासाठी त्या राजकीय प्रक्रियेच्या सभोतालचे सामाजिक धार्मिक, सांस्कृतिक वातावरण कसे आहे हे लक्षात घेणे आवश्यक असते. आपल्याला भारताच्या 'राजकीय प्रक्रियेचे आकलन करुन घ्यायाचे असल्यास आपल्या सारख्या सामान्य् भारतीय नागरीकांचा राजकारणाशी कसा संबंध येतो, आपल्या जिवनशैलीचा आणि राजकीय प्रक्रियेचा संबंध काय? आहे हे पाहण्यासाठी व्यक्ती आणि राजकारण यांच्या स्पृष्ट संबंधाचा विचार करणे आवश्यक असते. राजकीय प्रक्रिया ही व्यक्तीच्या सभोवतालच्या विश्वाचा एक घटक असतो . त्या प्रक्रियेकडे व्यक्ती कोणत्या अपेक्षेने पहातो आणि स्व्त:च्या प्रक्रियेशी कसा जोडला जातो यावरुन त्या व्यक्तीची राजकीय मानसिकता आधोरेखीत होत आहे लोकांच्या दृष्टीने जे प्रश्न् महत्वाचे असतात ते जसेच्या तसे प्रत्यक्षात राजकारणात आढळत नाही. राजकारणी व्यक्ती त्यांची कोणतीही कृती ही लोकशाहीसाठी व जनकल्याणासाठी आणि देशाच्या विकासासाठी केली असे ठासुन सांगतात मात्र या मागे त्यांचा स्वार्थच जास्त् असतो हे आतील गुपीत ते कधिही उघडे करत नसतात मात्र भारतीय राजकारण हे व्यक्ती वलयांकीत असल्याने आणि बहुतांशी जनता ही व्यक्तीपुजक असल्यामुळे त्या व्यक्तीवरील प्रेमापोटी ते सतत आपल्या नेत्यांच्या चुकांवर पांघरुण घालतात आणि त्यांच्या चुकीच्या निर्णयाचे सुध्दा समर्थन करतांना दिसुन येतात वास्त्विक भारत प्रजासत्ताक राष्ट्र आहे.आणि लोकप्रतिनिधी हे जनतेचे सेवक असतात तरी सुध्दा आपण आपल्या प्रतिनिधींना साहेब बनवतो आणि सामान्य् जनता ही स्व्त: सेवक असल्या सारखी वागु लागते हे खरे तर भारतीय लोकशाहीत सर्वत्र दिसुन येते.

शोध निबंधाचे उद्दीष्ट्ये :-

1) नागरीकांच्या खाजगी आयुष्यावर राजकारणाचा प्रभाव अभ्यासणे

2) जनतेच्या राजकीय व्यवस्थेकडून काय? अपेक्षा असतात याची माहिती जाणुन घेणे

3) राजकीय नेतृत्वाचा जनमाणसावरील प्रभावाचा अभ्यास करणे

गृहितक :-

1) लोकशाहीतील राज्यव्य्वहार राज्य्टनेच्या आधारे चालत असतात.

2) आपल्या व्यक्तीगत जीवनाच्या अनुषंगाने व्यापक सामाजिक व राजकीय मानसिकतेचे आकलन होऊ शकते.

3) राजकीय प्रक्रियांची संस्थात्मक चौकट तसेच राजकीय पक्ष, दबाव गट व संसद बाह्य् संघटनांबद्दल माहिती प्राप्त् होऊ शकते.

विषयाचे महत्व् :-

सदर शोधनिबंधाचा महत्वाचा विचार करता भारतीय राज्य् व्यवस्था म्हणजे "लोकांनी लोकांकडून लोकांनसाठी चालविलेले शासन' असे राज्य् व्यवस्थेचे स्वरुप आहे. म्हणजेच राज्यातील प्रत्येक व्यक्ती हा सत्तेचा वाटेकरी असतो मात्र प्रत्यक्षात शासन व्यवस्थेकडून सामान्य् नागरीकांचेच शोषण होतांना दिसते. जसे की कोरोना काळात शासन व्यवस्थेने टाळेबंदी घोषीत केली मात्र त्यामुळे सामान्य् माणसांचे काय हाल होऊ शकतात याचा कोणताही विचार केला नाही.

TRUE - COPY
PRINCIPAL,
Uttamrao Patil Arts & Sci. College
Dahivel, Tal. Sakri, Dist. Dhule.

Scanned with AnyScanner

MAH MUL/03051/2012
ISSN: 2319 9318 | Vidyawarta® Peer-Reviewed International Journal | April To June 2022 Issue-42, Vol-10 | 01

MAH/MUL/ 03051/2012 ISSN :2319 9318

आंतरविद्याशाखीय बहुभाषिक शोध पत्रिका

विद्यावार्ता

April To June 2022
Issue 42, Vol-10

Date of Publication
01 June 2022

Editor

Dr. Bapu g. Gholap

(M.A.Mar.& Pol.Sci.,B.Ed.Ph.D.NET.)

विद्येविना मति गेली, मतीविना नीति गेली
नीतिविना गति गेली, गतिविना वित्त गेले
वित्तविना शूद्र खचले, इतके अनर्थ एका अविद्येने केले

-महात्मा ज्योतीराव फुले

❖ विद्यावार्ता या आंतरविद्याशाखीय बहूभाषिक त्रैमासिकात व्यक्त झालेल्या मतांशी मालक, प्रकाशक, मुद्रक, संपादक सहमत असतीलच असे नाही. न्यायक्षेत्र:बीड

"Printed by: **Harshwardhan Publication Pvt.Ltd.** Published by **Ghodke Archana Rajendra** & Printed & published at Harshwardhan Publication Pvt.Ltd.,At.Post. Limbaganesh Dist,Beed -431122 (Maharashtra) and Editor **Dr. Gholap Bapu Ganpat**.

Reg.No.U74120 MH2013 PTC 251205

Harshwardhan Publication Pvt.Ltd.
At.Post.Limbaganesh,Tq.Dist.Beed
Pin-431126 (Maharashtra) Cell:07588057695,09850203295
harshwardhanpubli@gmail.com, vidyawarta@gmail.com
All Types Educational & Reference Book Publisher & Distributors / www.vidyawarta.com

TRUE - COPY
PRINCIPAL,
Uttamrao Patil Arts & Sci. College
Dahivel Tal. Sakri. Dist. Dhule

Scanned with AnyScanner

Culcatta,The Literature Co.,P.640.

2. Gove, W. (ed.), 1961, Webstar's third new international dictionary, London, Bell & Sons, P. 786.

3. Mosher, Paul, 1979, 'Collection Evalution in Research Libraries : The Search for Quality, Consistency & System in Collection Development,' Library Resources & Technical Services, Vol. 23-1,pp.16.

4. Mosher, Paul, 1984, 'Quqlity and library collection : New direction in research and practice in collection evalution', Advances in librarianship, Vol. 13, ed. by Simomton, W., Orlando, Acadamic, P.212.

5. Pankake, Marcia, 1984, 'From book selection to collection management: Continuity and advance in an unending work,' Advances in librarianship, Vol. 13, ed. by Simomton, W., Orlando, Acadamic, P. 200.

6. Lockett, Barbara, 1989, Guide to the evalution of library collection, Chicago, ALA, P. 1.

7. Tuttle, Marcia (ed), 1984, Introduction to serials management, Vol. 11, Greenwich, P.241.

8. Mosher, Paul, 1980, Collection development in libraries: A treatise, Vol. 10, ed. by Stueart, Robert, Greenwich, Jai, P. 530.

11. Tayllor, L. J., 1980, A librarians handbook, Vol. 2,London, Library Association, P.288.

⌘⌘⌘

20

भारतीय स्वातंत्र्य चळवळीतील म. गांधींचा खान्देशावरील प्रभावाचे अध्ययन

प्रा.डॉ. सुनिल नाना संदानशिव
सहयोगी प्राध्यापक राज्यशास्त्र विभाग,
उत्तमराव पाटील कला व विज्ञान महाविद्यालय
दहिवेल, ता. साक्री, जि. धुळे

प्रस्तावना :—

भारतीय स्वातंत्र्य चळवळ आणि म. गांधी म्हणजे एकाच नाण्याच्या दोन बाजू होय. म.गांधीशिवाय भारतीय स्वातंत्र्य चळवळीचा इतिहास पूर्णत्वास येऊच शकत नाही. खऱ्या अर्थाने म. गांधीच्या दक्षीण आफ्रिकेतील वास्तव्यात त्यांचा सार्वजनिक जिवनाचा पाया घातला गेला लंडन मध्ये तिन वर्षे राहुन त्यांच्या वयाच्या २३ व्या वर्षी कायद्याची पदवी प्राप्त केल्यानंतर ते दक्षिण आफ्रिकेतील डर्बन या ठिकाणी जाऊन तेथे वकिली व्यवसाय करण्यास प्रारंभ केला. त्या वेळी तेथे एका गोऱ्या साहेबांनी त्यांना काळा प्रवासी म्हणून रेल्वेत बसण्यास मज्जाव केला, तेंव्हा त्यांना तेथील वंशभेदाची कल्पना आली आणि तेथील भारतीय लोकांच्या अन्याय निवारणाच्या कामात ते गुंतून गेले तेंव्हा त्यांनी अनेक ध्येय मनाशी बाळगले. मात्र ते लगेच साध्य् होणार नाहीत याची त्यांना कल्पना होती. तरीही त्यांनी तेथील हिंदी कामगारांना सरकार विरुध्द् काम बंद आंदोलन करण्याचे आवाहन केले त्या अहवानाला तेथे प्रचंड प्रतिसाद मिळाला आणि त्या सत्याग्रहाबद्दल भारतामध्ये सुध्दा गांधीजीबद्दल प्रचंड कुतूहल वाटू लागले. पुढे १९१४ मध्ये गोपाळ कृष्ण् गोखले इंग्लंड मध्ये होते तेंव्हा गांधीजी त्यांना इंग्लंडमध्ये भेटण्यासाठी गेले आणि त्यांच्यात चर्चा झाली आणि तेथून ते थेट मुंबई येथे परतले आणि त्यानंतर काही वर्षातच भारतात गांधी पर्व सुरु झाले.

TRUE - COPY
Besale
PRINCIPAL,
Uttamrao Patil Arts & Sci. College
Dahivel, Tal. Sakri, Dist. Dhule.

Scanned with AnyScanner

INTERNATIONAL RESEARCH FELLOWS ASSOCIATION

Impact Factor 6.625

E-ISSN : 2348-7143

INTERNATIONAL RESEARCH FELLOWS ASSOCIATION'S

RESEARCH JOURNEY

International E-Research Journal

Peer Reviewed, Referred & Indexed Journal

Issue -312 (A) February- 2023

National Education Policy 2020

With Special Reference to Research & Development

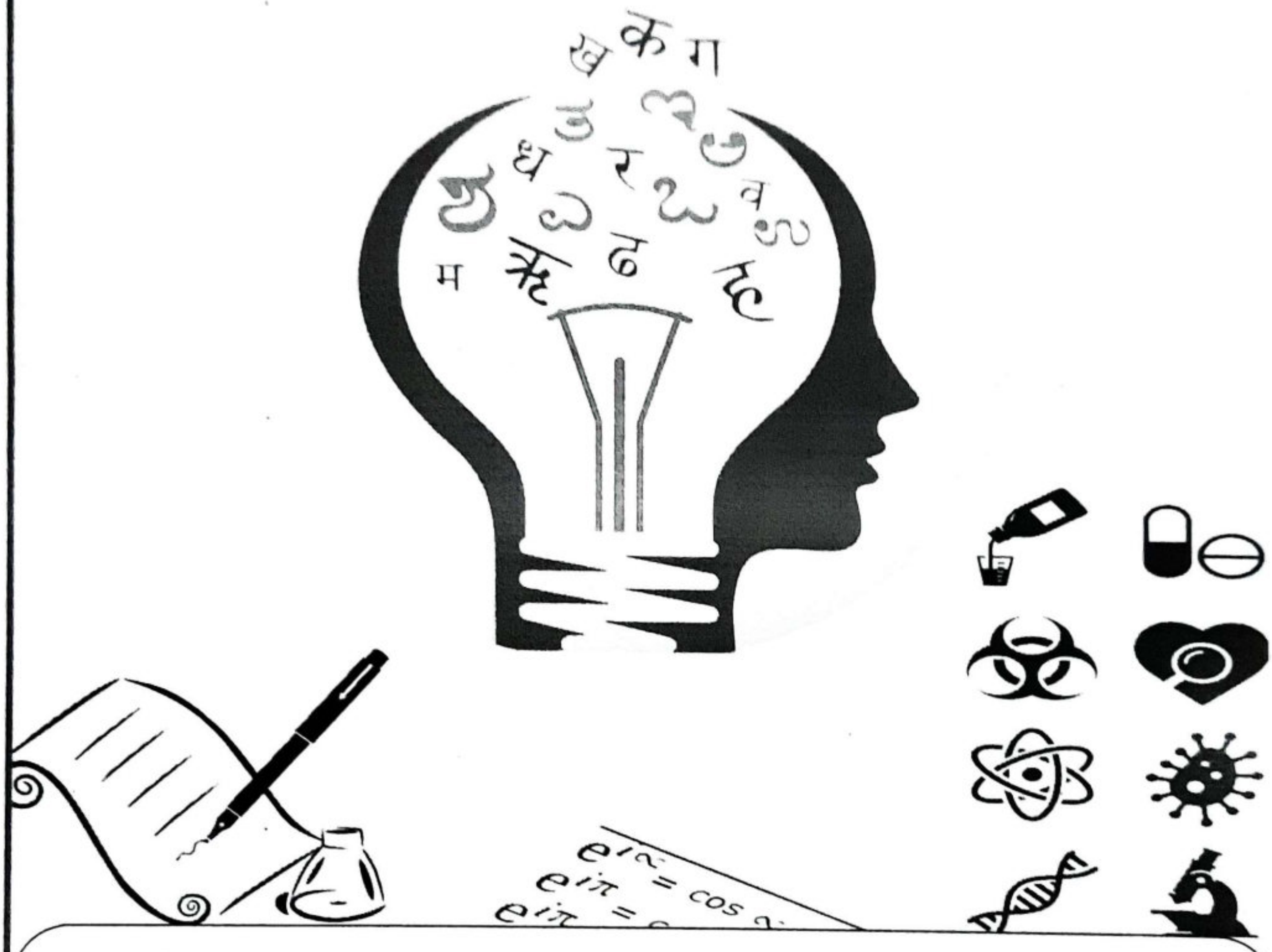

Guest Editors:
Dr. Vijay J. Medhane,
Principal,
MVPS' K.A.A.N.M. Sonawane Arts,
Commerce and Science College Satana,
Dist-Nashik (MS) India,

Chief Editor of the Issue:
Dr. Dilip P. Pawar,
Professor & Head, Dept. of Marathi
MVPS' K.A.A.N.M. Sonawane Arts,
Commerce and Science College Satana,
Dist-Nashik (MS) India,

Chief Editor : Dr. Dhanraj T. Dhangar

TRUE - COPY
PRINCIPAL,
Uttamrao Patil Arts & Sci. College
Dahivel, Tal. Sakri, Dist. Dhule.

RESEARCH JOURNEY

For Details Visit To : www.researchjourney.net

SWATIDHAN PUBLICATIONS

Scanned with AnyScanner

24.	National Education Policy for Enhancement in Quality Education And Research Innovation **Dr. Pratibha Raundal, Dr. Vijay Medhane, Dr. Prashant Koli, Mr. Bhaskar Nikam, Minakshi Birari,Sandesh Gaikwad , Dr. Rahul K. Jadhav**	115
25.	Fostering the Research Culture Via National Education Policy of India **Bhaskar Nikam, Vijay Medhane, Dhanraj Ahire, Pratibha Raundal, Prashant Koli, Mahendra Borse, Vilas Jadhav**	119
26.	Early Childhood Care & Education in National Education Policy: Now and Then **P. S. Ambekar, S. D. Pagare**	125
27.	National Education Policy 2020 A Way to Systematic Growth for Sustainable Development Through Research and Development in the Aspect of Agriculture Sector **Swapnil Shendge, Nitin Dhayagude, Sampada Shendge, Sunilkumar Shendge**	129
28.	Education Policies of India: Past, Present and Future: A Comparative Report **Prashant Koli, Pratibha Raundal, Bhaskar Nikam, Rahul Jadhav, Sandesh Gaikwad, Minakshi Birari, Manohar Patil, Vinayak Kadam, Vijay Medhane**	133
29.	Impact of National Education Policy 2020 of Higher Education in India **Sonali Deore, J. D. Vasait**	141
30.	A Critical Analysis of NEP 2020: Emerging Issues, Approaches, Challenges and Suggestions **Mr. A. V. Gajbhiye, Mr. C. R. Yewale**	146
31.	Salient Features of New Education Policy 2020 Of India: A Study **Dr. Gajanan Babde**	151
32.	Integrated Learning with ICT in Gujarat Govt. Schools and Colleges as per National Education Policy (NEP) **Dr. Ankit Patel**	156
33.	CSR as an Aid to NEP **Avnit Kaur Chadha, Dr. S. Balasubramanian**	162
34.	New Education System 2020 is its Road Map **Gavit Manohar**	165
35.	National Education Policy and Current Research Need **Dr Jitender Rai, Smt.Sunita Shewale, Smt.Yogini Salunke, Smt.Pankaja Deshmukh**	167

Our Editors have reviewed papers with experts' committee, and they have checked the papers on their level best to stop furtive literature. Except it, the respective authors of the papers are responsible for originality of the papers and intensive thoughts in the papers. Nobody can republish these papers without pre-permission of the publisher.

- Chief & Executive Editor

TRUE COPY
PRINCIPAL,
Uttamrao Patil Arts & Sci. College
Dahivel, Tal. Sakri, Dist. Dhule.

Scanned with AnyScanner

'RESEARCH JOURNEY' International E- Research Journal | E-ISSN : 2348-7143
Issue – 312 (A) : National Education Policy -2020 | February-2023
Impact Factor : 6.625 | Peer Reviewed Journal

Fostering the Research Culture Via National Education Policy of India

Bhaskar K. Nikam*a, Vijay J. Medhane[a], Dhanraj K. Ahire[a], Pratibha G. Raundal[a], Prashant B. Koli[a], Mahendra S. Borse[b], Vilas B. Jadhav[c]

a. M.V.P. Samaj's K.A.A.N.M.S. Arts, Commerce and Science College Satana, Dist.-Nashik Tal-Satana-423301, Maharashtra, India.

b. Uttamrao Patil Arts and Science College, Dahivel-Sakri, Dhule: - 424304, Maharashtra, India.

c. Department of Chemistry JETs Zulal Bhilajirao Patil Arts, Commerce, And Science College, Deopur, Dhule, Maharastra, India.

*Corresponding author: Email Id: nikam_bk85@rediffmail.com

Abstract:

Indian national education Policy (NEP) concentrate on quality, impartiality, liability, affordability, accessibility to ensure that all learners are able to thrive in the education system. For this the key factor is to promote research culture. In this paper we focus on the need to incorporate research culture in higher education and how the planning is to be done to promote research widely. So, the undergraduate researcher is the foremost need of hour. Indian NEP suggests building national research foundation for funding and sponsoring quality research in India. This foundation will act as a bridge between researcher, government sector and industry. Research and development (R&D) are catalyst for creativity and innovations. To promote the research, we need to enhance the R&D investments from all the sectors that will increase innovative thinking. Year 2020hasbeen considered to be the most dangerous year all across the globe. In India, beside Covid-19, development of New Education Policy (NEP) is another important change that took place. TheCovid- 19 pandemicha sraiseda wareness for researchand India now needs to for gea new research-driven path towards post- pandemic economic growth. NEP plays a vital role to educate teachers to promote research. To impart excellent research culture there must be industrial and academic collaborations. We need to build a positive research culture with certain strategies and management. This paper also discusses the various approaches, associations to promote research cohesion and holistic and multifaceted education system.

Keywords: New Education Policy (NEP), Multifaceted Education System, Holistic, Research and development

Introduction:

New Education Policy emphasizes a multifaceted ways in education and the need to nurture a curious and creative mind with an idea to develop scientific and critical thinking at an early age. These are the skills necessary for framing the right research problems and for bringing about the required and relevant outcomes. This method will play a crucial role in giving research activity a genuine push, acting as forerunner in conducting long term and sustainable research culture in India. Indian research journey, till the day is not up to the mark, according to the World Development Indicators published by the World Bank, India spends barely 0.69% of GDP on research, which is too less as compare to the countries like Germany, US, China and Japan. Additionally, the federal government of India is responsible for the majority of research expenditures in the country (45.5% of the overall R&D expenditures), according to the World

TRUE - COPY
PRINCIPAL,
Uttamrao Patil Arts & Sci. College
Dahivel, Tal. Sakri, Dist. Dhule.

Scanned with AnyScanner

EUROPEAN OPEN SCIENCE

2023-03-22

LETTER OF PUBLICATION ACCEPTANCE

Dear Authors,
We are pleased to inform you that, after peer-reviewing process your paper:

Title : *Tuning Of Coacervate Phase Behavior Of Polyoxyethylene (4) Lauryl Ether In Aqueous Alcoholic Solution: Investigation Of Thermodynamics*
Authors : *Mahendra S. Borse, Bhaskar K. Nikam, And Vilas B. Jadhav*

has been ACCEPTED to publish with:

European Journal of Advanced Chemistry Research
ISSN (Online): 2684-4478

The reviewers of the journal already confirmed the quality of your paper's current version, however, you may still extend the content of your paper, such as solidifying the literature review, adding more content in the conclusion, and giving acknowledgment. In addition to that, you are expected to modify the layout of your manuscript according to journal's layout template, which accelerates copyediting procedures as well.

EJ-CHEM follows Open Access policy and provides immediate open access to its content on principles that make research freely available to the public for a greater global exchange of knowledge. The journal uses LOCKSS system as digital archiving policy. LOCKSS ensures long-term survival of Web-based scholarly publications. Namely, your publication will remain digitally available forever for free under Creative Commons License.

The content of your article will be indexed in CrossRef, Google Scholar, ROAD, SCILIT, WorldCat, ScienceOpen and assigned a Digital Object Identifier (DOI). This means that all references are made available and citations can be tracked by the publishing community with a DOI number.

Again, thank you for working with EJ-CHEM. We believe that our collaboration will help to accelerate global knowledge creation and sharing one step further. EJ-CHEM looks forward to your final publication package. Please do not hesitate to contact us if you have any further questions.

Kind Regards,

Editorial Team
EJ-CHEM

TRUE - COPY

PRINCIPAL,
Uttamrao Patil Arts & Sci. College
Dahivel, Tal. Sakri, Di...

Scanned with AnyScanner